

ROČENKA

ART+

SEŠIT Č. 2
ARTPLUS.CZ

2019

POVÁLEČNÉ
A SOUČASNÉ
UNĚNÍ
2018–2019

Eva Koťátková

Člověk a instituce

text: Lucie Drdová
Autorka je majitelkou
Drdova Gallery.

Při setkání s Evou okamžitě zapůsobí její ženská křehkost a zároveň živelnost výrazné osobnosti, když mluví o své práci a životě. Známe se řadu let, i když se nijak často nevidáme. Poslední velký rozhovor jsme spolu vedly před dvěma lety na počátku roku 2017 a nyní jsme se potkaly jen pár hodin po skončení scénické události *12hodinová konference*, která se odehrála v rámci umělecko-výzkumného projektu *Institut úzkosti*, a nedlouho před Eviným odjezdem na rezidenci do Francie.

Uplynulé dva roky byly pro Evu zásadní – znamenaly pro ni proměnu ne tolik v tvůrčí sféře, jako v osobním a životním nastavení. V posledních letech často pozoruji, že ženy v oblasti umění a především pak samotné umělkyně, které se stanou matkami, výrazně přehodnocují způsob svého dosavadního fungování – koncentrují se na důležitější projekty s ještě vyšším nasazením a precizností. Tradičně panuje přesvědčení, že aktuální institucionální provoz nepřeje ženám, které se po prvním desetiletí úspěšně nastartované kariéry rozhodnou pro rodinu. Nešlo jen o to, že by se dosavadní dynamika měla zpomalit (nebo dokonce přerušit), ale i tematicky oslabit.

Tento předsudek zmiňuji, protože Eva Koťátková (*1982) se řadí mezi mezinárodně nejúspěšnější umělce své generace. Navzdory relativně nízkému věku

dosáhla velkého uznání a hojného počtu výstav v řadě významných institucí po celém světě. V loňském roce pak měla svoji dosud největší výstavu v milánském Hangaru Bicocca a také ve slavném Metropolitanu muzeu v New Yorku.

Rozsáhlá instalace v italské instituci s názvem *The Dream Machine is Asleep* zahrnovala všechny prvky, které charakterizují Evinu tvorbu. Dala by se připodobnit k noční krajině, po které divák putuje. Konceptuální umělkyni vždy zajímal vztah nebo až fyzický konflikt vnitřních a vnějších sil lidského individua. Lidské tělo a vlivy přicházející z institucí a sociálních struktur a zkoumání hraničních situací mentálního a fyzického omezení podmiňují většinu Eviných děl. V oné krajině není jisté, co je denní realita a co sen či představivost. Prostřednictvím spolupráce s dětmi nabízí sny či myšlenky, kterých se dospělým již často nedostává. Jejich zapojením dochází ke generování vizí pro zbytek lidstva. Prakticky vstupuje divák do instalace úzkým

EVA KOŤÁTKOVÁ PO ŠESTI LETECH FUNGOVÁNÍ J+T BANKA ART INDEXU VYSTŘÍDALA JIŘÍHO KOVANDU NA PRVNÍ PŘÍČCE. V PRVNÍ EDICI INDEXU Z ROKU 2014 FIGUROVALA NA TŘETÍM MÍSTĚ.

V ROCE 2007, VE SVÝCH PĚTADVACETI LETECH, SE STALA HISTORICKY NEJMLADŠÍ LAUREÁTKOU CENY JINDŘICHA CHALUPECKÉHO. LONI TENTO VĚKOVÝ REKORD VYROVNAL LUKÁŠ HOFMANN.

JEJÍ ZATÍM NEJVĚTŠÍ VÝSTAVOU V ČESKÉ REPUBLICE BYLA VÝSTAVA *DVOUHLAVÝ ŽIVOTOPISEC A MUZEUM PŘEDSTAV V PROSTORÁCH NĚKDEJŠÍ PRÁDELNY PSYCHIATRICKÉ LÉČEBNY V PRAZE-BOHNICÍCH NA JAŘE 2015.*

Eva Koťátková:

The Dream Machine is Asleep,
Pirelli HangarBicocca, Milan,

15. 2. – 22. 7. 2018, foto: Agostino Osio

uzavřeným koridorem, který připomíná trávicí ústrojí, a je veden k videu *Stomach of the World*, které metaforicky zpodobňuje lidský svět.

Vlastní instalace je rozdělena do několika sekcí. Jedna část obsahuje nadměrné objekty naší každodennosti, ke kterým se divák může sám fyzicky vztáhnout nebo se stát jejich součástí, když si lehne do postele nebo prochází zmíněným koridorem. Další součástí instalace je také několik kovových

klecí ve formě hlav, které navozují statické situace, ačkoli v nich figurují živí performeři. Ve výstavě se prolíná několik příběhů, které si divák uspořádává do své vlastní koláže. Důležitým prvkem je určitá scénografie či divadelní vedení, které však ukazuje vnitřnosti takového aparátu.

V newyorském MET vystavovala Eva Koťátková společně s americkou umělkyní Rachel Harrison. Obě umělkyně se zaměřily na interpretaci readymade. Evina

**Eva Koťátková poprvé
na Art Basel, červen 2010,**
foto: Jan Rasch

instalace s názvem *Untitled (Unlearning Instincts)* se skládala z téměř stovky koláží knižních fotografií, které se zabývaly tématy vzdělávání a procesem přejímání sociálních a politických vzorců. Metropolitní muzeum zakoupilo celou sérii těchto prací do svých sbírek. A nejen tato instituce, ale řada dalších věhlasných muzeí vlastní díla této umělkyně. Ať už se jedná o New Museum, MoMA v New Yorku nebo pařížské Centre Georges Pompidou, Eva je vedle Jiřího Kovandy ve světových institucích nejhojněji zastoupeným žijícím českým autorem a navíc v tak mladém věku. Je proto s podivem, že domácí širší veřejnost o jejím úspěchu neví nebo si její jméno s fenomenálním úspěchem ve světovém kontextu současného umění nespojuje. Její práce zastoupeny alespoň ve sbírkách Galerie hl. města Prahy, v Národní galerii i několika málo privátních kolekcích, ale v nesrovnatelně skromnějších počtech. Je to dáno také tím, že ceny Eviných instalací se postupně vyšplhaly na desítky tisíc eur.

Eviný začátek spadá do roku 2007, kdy ukončila studia na Akademii výtvarných umění v Praze a stala se laureátkou Ceny Jindřicha Chalupeckého. V tomto roce se také zúčastnila dvou důležitých výstav české výtvarné scény, a to *Forma následuje... risk* kurátorského páru Jany a Jiřího Ševčíkových a *Hrubý domácí produkt* v Městské knihovně Galerie hlavního města Prahy. Tehdy do Prahy zavítali němečtí galeristé Jochen Meyer a Thomas Riegger, kteří již zastupovali Jána Mančušku, a byl to také on, kdo je na Evu upozornil. Vzápětí získala pozvání na skupinovou výstavu a nedlouho poté se konala její první autorská výstava v Berlíně (2008). Podle

Eviných slov pro ni spolupráce s privátní galerií byla naprosto neznámou záležitostí, ale Meyer a Riegger s ní hned od počátku pracovali velice intenzivně.

Jen o pár měsíců později se o tvorbu mladé umělkyně začala zajímat i pražská galerie Hunt Kastner. Jak pro galerii, tak pro umělkyni to byl správný okamžik. Galerie se s jejím projektem *Controlled Memory Loss* přihlásila do sekce *Art Statement* veletrhu Art Basel (2010). I díky podpoře německých galeristů, kteří zasedali ve výběrové komisi, byla galerie Hunt Kastner jako první pražská galerie po mnoha letech vybrána k účasti na této prestižní události.

Navzdory nepopíratelně významnému úspěchu v Basileji bylo pro rozvoj Eviný umělecké kariéry důležité pozvání na bienále v Liverpoolu na podzim téhož roku. Kurátorem tehdejšího ročníku byl německý teoretik Peter Gorschluter, dnes ředitel Muzea Folkwang v Essenu, který původně pracoval pro galerii Meyer Riegger, kde také Evu poznal. Již tehdy Eva pracovala s pro ni typickou metodou zapojení neumělců. Její projekt s názvem *Living Room* svedl dohromady skupinu místních obyvatel různého věku, s různými životními zkušenostmi a z různých sociálních vrstev. V průběhu několika týdnů se v rámci projektu setkávali děti školního věku a dospělí, aby sdíleli a zaznamenávali svoje životní historie. Dle instrukcí umělkyně se z dětí stali iniciátoři diskusí, kteří zpovídali dospělé a hledali alternativní metody, jak rekonstruovat, hodnotit a zaznamenat osobní příběhy.

Vzápětí následovala Evina účast na bienále v Lyonu (2011), o kterém stejně jako o Liverpoolu hovoří galeristka Kacha Kast-

ner jako o možná nejdůležitějším mezníku úspěšného směřování Evy Kotátkové. Paralelně se totiž české galerii vydařil strategický tah a byla přijata jejich přihláška na sekci *Frame* veletrhu Frieze v Londýně. V těchto několika málo letech zafungovala synergie snah obou galerií spolupracujících s Evou a především nepolevující úsilí umělkyně, které ji během krátké doby posunulo na úroveň mezinárodně sledovaných talentů.

Následující roky a výstavy ve světových institucích tento vývoj potvrzují. Eva se účastnila bienále v Sydney a Moskvě (2012). Zásadní výstavy měla v roce 2013 v Muzeu moderního umění v Oxfordu a především na hlavní výstavě 55. benátského bienále *The Encyclopedic Palace* kurátora Massimiliana Gioniho. V Centrálním pavilonu v Giardini Eva připravila instalaci s názvem *Asylum*, která opět reflektovala její dlouhodobý výzkum normativních standardů v institucích, jako jsou psychiatrické léčebny, školy nebo nemocnice. Zabývala se fragmentárním tělem, které se snaží osvobodit z architektury s prvky vězení nebo jiného fyzického omezení psychiatrických zařízení.

Lidské psyché se Eva věnuje neustále. Společně s dalšími umělci a teoretiky iniciovala několik dlouhodobých projektů, které se zakládají na výzkumech na odborných pracovištích. Již zmíněný *Institut úzkosti* je posledním výstupem téměř ročního výzkumu v Národním ústavu duševního zdraví. Své výsledky pak Eva transformuje do dílčích výstav, performancí či scénických událostí. Ačkoli je spíš introvert, podle vlastních slov pro ni práce s lidmi představuje nejvyšší hodnotu a ocenění její umělecké tvorby. X